

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Syntaxis Historiæ Evangelicæ

Cope, Alan

Lovanii, M.D.LXXII.

Secunda Historiæ Euangelicæ pars continet acta Christi, ab eius Baptismo vsq[ue] ad secundum Pascha, hoc est, acta vnus anni, & aliquot mensium, à Capite Syntaxeos decimotertio, vsque ad finem ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47925](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47925)

S. <i>Matthæus</i>	S. <i>Marcus</i>	S. <i>Lucas</i> Et non inuenientes, regressi sunt in Ierusalem, requirentes eum. Et factum est, post triduum inuenerunt illum in templo sedentem in medio Doctorum, audientem illos, & interrogantem eos. Stupebant autem omnes, qui eum audiebant, super prudentia & responsis eius. Et videntes admirati sunt. Et dixit mater eius ad illum, Fili, quid fecisti nobis sic? ecce pater tuus & ego dolentes quærebamus te. Et ait ad illos, Quid est quod me quærebatis? nesciebatis quia in his quæ patris mei sunt, oportet me esse? Et ipsi non intellexerunt verbum quod locutus est ad eos. Et descendit cum eis, & venit Nazareth: & erat subditus illis. Et mater eius conseruabat omnia verba hæc in corde suo. Et Iesus proficiebat sapientia & ætate & gratia apud Deum & homines. *13.	S. <i>Iohannes</i>

C A P. 13. Iohannis Baptista predicatio, & baptismus in deserto.
Matth. Cap. 3. *11. Luc. Cap. 3. *12. Iohan. 1. *1.

S. <i>Matthæus</i> I N diebus autem illis venit Iohannes Baptista prædicans in deserto Iudæe, & dicēs, Pœnitentiam agite: appropinquabit enim regnum cœlorum. Hic est enim qui dictus est per Isaiam prophetam, dicentem, Vox claman-	S. <i>Lucas</i> S ANCTVM IESV Christi Euangelium secundum Marcum. C APVT I. N ITIUM Euangelij Iesu Christi filij Dei. Sicut scriptum est in	S. <i>Iohannes</i> A NNO autem quinto decimo imperij Tyberij Cæsaris, procurante Pontio Pilato Iudæam, tetrarcha autem Galilææ Herode, Philippo autem fratre eius tetrarcha Ituræ & Trachonitidis regionis, &	Fuit homo missus à Deo, cui nomē erat Iohannes. Hic venit in testimonium: vt testi-

S. Mattheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
tis in deserto, Parate viam Domini, rectas facite semitas eius. Ipse autem Iohannes habebat vestimentum de pilis camelorum, & zonam pelliceam circa lumbos suos: esca autem eius erant locustae & mel sylvestre. Tunc exibat ad eum Ierolyma & omnis Iudaea, & omnis regio circum Iordanem, & baptizabantur ab eo in Iordane, confitentes peccata sua. Videns autem multos Phariseorum & Saduceorum venientes ad baptismum suum, dixit eis, Progenies viperarum, quis demonstravit vobis fugere a ventura ira? Facite ergo fructum dignum poenitentiae. Et ne velitis dicere intra vos, Patrem habemus Abraham. dico enim vobis, quoniam potens est Deus de lapidibus istis suscitare filios Abraham. Iam enim securis ad radicem arborum posita est. Omnis ergo arbor, quae non facit fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur. Ego quidem baptizo vos in aqua in poenitentiam. qui autem post me venturus est (for-	Isaia Propheta, (Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, qui praeparabit viam tuam ante te.) Vox clamantis in deserto, Parate viam Domini, rectas facite semitas eius. Fuit Iohannes in deserto baptizans, & praedicans baptismum poenitentiae in remissionem peccatorum. Et egrediebatur ad eum omnis Iudaea regio, & Ierolyma: & baptizabatur ab illo in Iordanis flumine con-	Lyfania Abiline Tetrarcha, sub principibus sacerdotum Anna & Caipha: factum est verbum Domini super Iohannem Zachariae filium, in deserto. Et venit in omnem regionem Iordanis, praedicans baptismum poenitentiae in remissionem peccatorum: sicut scriptum est in libro sermonum Isaiae Prophetae: Vox clamantis in deserto: Parate viam Domini, rectas facite semitas eius. Omnis vallis implebitur & omnis mons & collis humiliabitur. & erunt prava in directa & aspera in vias planas, & videbit omnis caro salutare Dei. Dicebat ergo ad turbas quae exibat ut baptizentur ab ipso, Genimina viperarum, quis ostendit vobis fugere a ventura ira? Facite ergo fructus dignos poenitentiae & ne ceperitis dicere, Patrem habemus Abraham. Dico enim vobis, quia potens est Deus de lapidibus istis suscitare filios Abraham. Iam enim securis ad radicem arborum posita est. Omnis ergo arbor non faciens fructum bonum, excidetur,	testimonium perhiberet de lumine, ut omnes crederent per illum. Non erat illi lux: sed ut testimonium perhiberet de lumine. * 3. & in

C

& in

S. Matthæus.

tior me est, cuius non sum dignus calceamēta portare, ipse vos baptizabit in Spiritu sancto & igni. Cuius ventilabrum in manu sua, & permundabit arēā suā: & congregabit triticū suū in horreum, paleas autē comburet igni inextinguibili.

* 14.

S. Marcus.

fitētes peccata sua. Et erat Iohānes vestitus pilis camelii, & zona pellicea circumalumbos eius: & locustas & mel sylvestre edebat. Et predicabat dicens, Venit fortior me post me: cuius nō sum dignus percumbēs solvere corrigiā calceamentorum eius. Ego baptizavi vos aqua: ille verō baptizabit vos Spiritu sancto. * 14.

S. Lucas.

& in ignem mittetur. Et interrogabant eum turbæ, dicentes, Quid ergo faciemus? Respondens autem, dicebat illis, Qui habet duas tunicas, det nō habenti: & qui habet escas, similiter faciat. Venerunt autem & publicani vt baptizarentur, & dixerunt ad illum, Magister, quid faciemus? At ille dixit ad eos, Nihil amplius quàm quod constitutum est vobis, faciatis. Interrogabant autem eum & milites, dicentes, Quid faciemus & nos? Et ait illis, Neminem conculciatis, neq; calumniā faciatis: & contenti estote stipendijs vestris. Existimante autem populo, & cogitantibus omnibus in cordibus suis de Iohanne, ne fortè ipse esset Christus: respondit Iohannes, dicēs omnibus, Ego quidem aqua baptizo vos: veniet autem fortior me, cuius non sum dignus solvere corrigiam calceamentorum eius, ipse vos baptizabit in Spiritu sancto, & igni. cuius vētilabrum in manu eius, & purgabit aream suam: & congregabit triticum in horreum suum, paleas autem comburet igni inextinguibili. Multa quidem & alia exhortans euangelizabat populo. * 22.

S. Iohannes.

CAP. 14.

CAP. 14. *Baptizatur à Iohanne Christus, cuius genealogia in Deum usque re-
textitur: cuius Filius caelestis testimonio declaratur.*

*Matth. 3. * 13. Mar. 1. * 13. Luc. 3. * 22.*

S. Matthæus.

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

Tunc venit Iesus à Galilæa in Iordanem, ut baptizaretur ab eo. Iohannes autem prohibebat eum, dicens, Ego à te debeo baptizari, & tu venis ad me. Respondens autem Iesus, dixit ei, Sine modo: sic enim decet nos implere omnem iustitiam. Tunc dimisit eum. Baptizatus autem Iesus, cœli: & vidit Spiritum Dei descendentem si-

ET factum est: in diebus illis venit Iesus à Nazareth Galilææ: & baptizatus est à Iohanne in Iordane. Et statim ascendens de aqua, vidit cœlos apertos, & Spiritum tanquam columbam descendentem & manentem in ipso. & vox facta est de cœlis, Tu es filius meus dilectus, in te complacui. * 15.

Factum est autem cum baptizaretur omnis populus, & Iesu baptizato & orante, apertum est cœlum: & descendit Spiritus sanctus corporali specie sicut columba in ipsum, & vox de cœlo facta est: Tu es Filius meus dilectus, in te complacuit mihi. Et ipse Iesus erat incipiens quasi annorum triginta, ut putabatur, filius Ioseph, qui fuit Heli, qui fuit Matthat, qui fuit Levi, qui fuit Melchi, qui fuit Ianne, qui fuit Ioseph, qui fuit Matthatiæ, qui fuit Amos, qui fuit Naû, qui fuit Helli, qui fuit Nagge, qui fuit Mahath, qui fuit Matthatiæ, qui fuit Semei, qui fuit Ioseph, qui fuit Iuda, qui fuit Iohâna, qui fuit Resa, qui fuit Zorobabel, qui fuit Salathiel, qui fuit Neri, qui fuit Melchi, qui fuit Addi, qui fuit Cosam, qui fuit Elmadan, qui fuit Her, qui fuit Iesu, qui fuit Eliézer, qui fuit Iorim, qui fuit Matthat, qui fuit Levi, qui fuit Simeon, qui fuit Iuda, qui fuit Ioseph, qui fuit Iona, qui fuit Eliacim, qui fuit Melcha, qui fuit Menna, qui fuit Matthata, qui fuit Nathâ, qui fuit Dauid, qui fuit Iesse, qui fuit Obed, qui fuit Booz, qui fuit Salmô, qui fuit Naalson, qui fuit Aminadab, qui fuit Aram, qui fuit Esron, qui fuit Phares, qui fuit Iudæ, qui fuit Iacob, qui fuit Isaac, qui fuit Abrahæ, qui fuit Thare, qui fuit Na-

C 2 chor,

S. Matthæus. S. Marcus.

sicut colū-
bam, & ve-
nientē su-
per se. Et
ecce vox de
cælis dicēs,
Hic est fili-
meus dile-
ctus in quo
mihi com-
placui. *15.

S. Lucas.

chor, qui fuit Sarug, qui fuit Ragau,
qui fuit Phaleg, qui fuit Heber, qui
fuit Sale, qui fuit Cānan, qui fuit Ar-
phaxad, qui fuit Sem, qui fuit Noë,
qui fuit Lamech, qui fuit Mathusale,
qui fuit Henoeh, qui fuit Iared, qui
fuit Malaleel, qui fuit Cānan, qui fuit
Henos, qui fuit Seth, qui fuit Adam,
qui fuit Dei. *15.

S. Iohannes.

CAP. 15. Post 40 dierum ieiunium in deserto, Christus tentatus à Satana
vincit. Matth. Cap. 4. *14. Marc. Cap. 1. *14. Luc. Cap. 4. *14.

S. Matthæus.

Tunc Iesus ductus
est in desertum à
Spiritu, vt tenta-
retur à Diabolo.
Et cū ieiunasset 40.
diebus & 40. noctibus,
postea esuriit. Et acce-
dens tentator dixit ei, Si
filius Dei es, dic vt lapi-
des isti panes fiant. Qui
respōdens dixit, Scriptū
est, Non in solo pane vi-
uit homo, sed in omni
verbo quod procedit de
ore Dei. Tunc assumpit
eū diabolus in sanctā ci-
uitatē, & statuit eū super
pinnaculū tēpli, & dixit
ei, Si filius Dei es, mitte
te deorsum. Scriptum est
enim, Quia angelis suis

S. Marcus.

Et statim
Spiritus
expulit eū
in desertū.
Et erat in
deserto 40.
diebus, &
40. nocti-
bus, & ten-
tabatur à
Satana. e-
rat q; cum
bestijs, &
Angeli mi-
nistrabant
illī. *23.

S. Lucas.

IESVS autē plenus Spi-
ritu Sancto, regressus
est à Iordane, & age-
batur in Spiritu in de-
serto, diebus 40. & ten-
tabatur à diabolo. Et ni-
hil māducauit in diebus
illis, & consummatis illis
esuriit. Dixit autē illi dia-
bolus, Si filius Dei es, dic
lapidi huic vt panis fiat.
Et respōdit ad illū Iesus,
Scriptū est, Quia non in
solo pane uiuit homo,
sed in omni verbo Dei.
Et duxit illū diabolus in
montē excelsū, & ostē-
dit illi omnia regna or-
bis terræ in momēto tē-
poris, & ait illi, Tibi da-
bo potestatem hanc vni-

S. Iohannes.

S. Mattheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
mādabit de te, & in manibus tollent te, ne fortē offendas ad lapidē pedē tuū. Ait illi Iesus rursū, Scriptum est, Nō tētabis Dominum Deum tuum. Iterū assūpsit eum diabolus in montem excelsum valde, & ostendit ei omnia regna mundi, & gloriā eorum, & dixit ei, Hæc omnia tibi dabo, si cadens adoraueris me. Tunc dicit ei Iesus, Vade Satana, scriptū est enim, Dominum Deum tuum adorabis, & illi soli seruiēs. Tunc reliquit eum diabolus, & ecce angeli accesserunt, & ministrabant ei. * 23.		uerfam, & gloriā illorū, quia mihi tradita sunt, & cui volo, do illa. Tu ergo si adoraueris coram me, erūt tua omnia. Et respōdens Iesus, dixit illi, Scriptum est, Dominū Deū tuum adorabis, & illi soli seruiēs. & duxit illum in Ierusalē, & statuit eū super pinnā tēpli, & dixit illi, Si filius Dei es mitte te hinc deorsum. Scriptū est enim, quōd Angelis suis mandauit de e, vt conseruent te, & quia in manibus tollēt te, ne fortē offendas ad lapidē pedē tuum. Et respondens Iesus, ait illi, Dīctum est, Non tentabis Dominum Deum tuum. Et cōsummata omni tētatione, diabolus recessit ab illo, vtque ad tempus. * 23.	

CAP. 16. Iohannes publicē testatur de Christo. Iohan. Cap. 1. * 3.

S. Mattheus	S. Marcus.	S. Lucas.	
			Iohannes testimonium perhibet de ipso, & clamat dicēs, Hic erat quem dixi, Qui post me venturus est, ante me factus est, quia prior me erat. Et de plenitudine eius nos omnes accepimus, & gratiam pro gratia, quia lex per Moysen data est, gratia & veritas per Iesum Christum facta est. Deum nemo vidit vnquam: vnigenitus Filius, qui est in sinu Patris, ipse enarrauit. Et hoc est testimonium

S. Matthæus. S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

testimonium Iohannis, quando miserunt Iudei
 ab Ierosolymis sacerdotes & Leuitas ad
 eum, ut interrogaret eum, Tu quis es? Et
 confessus est, & non negavit, & confessus
 est, Quia non sum ego Christus. Et inter-
 rogauerunt eum, Quid ergo? Elias es tu?
 Et dixit, Non sum. Propheta es tu? et re-
 spōdit, Non. Dixerunt ergo ei, Quis es, ut
 respōsum demus his qui miserunt nos?
 quid dicis de teipso? Ait, Ego vox cla-
 mātis in deserto, dirigite viam Domini, si-
 cut dixit Isaias Propheta, Et qui missi
 fuerāt, erāt ex Pharisæis. Et interroga-
 uerunt eum, & dixerunt ei, Quid ergo
 baptizas, si tu non es Christus, neque
 Elias, neque Propheta? Respōdit eis Ioh-
 hanes, dicēs, Ego baptizo in aqua: me-
 dius autem vestrum stetit quē vos nescitis.
 Ipse est qui post me venturus est, qui ante
 me factus est: cuius ego non sum dignus
 ut solua eius corrigiam calceamenti. Hæc
 in Bethania facta sunt trans Iordanem,
 ubi erat Iohannes baptizans. Altera die
 vidit Iohannes Iesum venientē ad se, &
 ait, Ecce agnus Dei, ecce qui tollit pec-
 catum mundi. Hic est de quo dixi, Post
 me venit vir, qui ante me factus est, quia
 prior me erat, & ego nesciebam eum, sed ut
 manifestetur in Israël, propterea veni
 ego in aqua baptizans. Et testimonium
 perhibuit Iohannes dicēs, Quia vidi spi-
 ritum descendente quasi columbā de cæ-
 lo, & mansit super eum. Et ego nesciebam
 eum, sed qui misit me baptizare in aqua,
 ille mihi dixit, Super quē videris Spi-
 ritum descendente & manente super eum, hic
 est qui baptizat in Spiritu sancto. Et
 ego vidi: & testimonium perhibui, quia
 hic est filius Dei. * 17.

CAP. 17. Christum à Iohanne demonstratum Discipuli quinque incipiunt agnoscere & sequi. Iohan. Cap. 1. * 16.

S. Matthæus

S. Marcus.

S. Lucas.

ALtera die iterum stabat Iohannes, & ex discipulis eius duo. Et respiciens Iesum ambulatē, dicit, Ecce Agnus Dei. Et audierunt eum duo discipuli loquentē, & secuti sunt Iesum. Cōuersus autē Iesus, & videns eos sequētes se, dicit eis, Quid quæritis? Qui dixerunt ei, Rabbi (quod dicitur interpretatum Magister) ubi habitas? Dicit eis, Venite & videte. Venerunt, & viderunt ubi maneret, & apud eum manserunt die illo: hora autē erat quasi decima. Erat autem Andreas frater Simōnis Petri vnus ex duobus qui audierant à Iohanne, & sequuti fuerāt eum. Inuenit hic primū fratrem suum Simōnem, & dicit ei, Inuenimus Messiam, quod est interpretatum Christus, & adduxit eum ad Iesum. Intuitus autē eum Iesus, dixit, Tu es Simon filius Iona: tu vocaberis Cephas, quod interpretatur Petrus. In crastinū voluit exire in Galileā: & inuenit Philippam, Et dicit ei Iesus, Sequere me. Erat autē Philippus à Bethsaida, ciuitate Andree & Petri. Inuenit Philippus Nathanael, & dicit ei, Quē scripsit Moyses in lege & Prophete, inuenimus Iesum filiū Ioseph, à Nazareth. Et dixit ei Nathanael, A Nazareth potest aliquid boni esse? Dicit ei Philippus, Veni, & vide. Vidit Iesus Nathanael venientem ad se, & dicit de eo, Ecce verē Israëlita, in quo dolus non est. Dicit ei Nathanael, Vnde me nosti? Respondit Iesus, & dixit ei, Prius quā te Philippus

vocaret

S. Mattheus. S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

vocaret, cum esses sub ficu, vidi te. Respondit ei Nathanael, & ait, Rabbi, tu es filius Dei, tu es rex Israël. Respondit Iesus, & dixit ei, Quia dixi tibi, Vidi te sub ficu, credis: maius his videbis. Et dicit ei, Amen, amen dico vobis, videritis cælum apertum, & angelos Dei ascendentes & descendentes, supra Filium hominis. * 18.

CAP. 18. Nuptia in Cana Galilæe, in quibus Christus aquam in vinum conuertit, quod initium fuit signorum ab eo editorum. Iohan. Cap. 2. * 17.

S. Mattheus S. Marcus.

S. Lucas.

ET die tertia nuptiæ factæ sunt in Cana Galilæe: & erat mater Iesu ibi. Vocatus est autem & Iesus & discipuli eius ad nuptias. Et deficiente vino, dicit mater Iesu ad eum, Vinum non habet. Et dicit ei Iesus, Quid mihi & tibi est mulier? nondum venit hora mea. Dicit mater eius ministris, Quodcumque dixerit vobis, facite. Erant autem ibi lapidee hydriæ sex positæ secundum purificationem Iudæorum, capiètes singulæ metretas binas vel ternas. Dicit eis Iesus, Implete hydrias aqua. Et impleuerunt eas usque ad summum. Et dicit eis Iesus, Haurite nunc, & ferte architriclino. Et tulerunt. Ut autem gustavit architriclinus, aquam vinum factam, & non sciebat unde esset, ministri autem sciebant qui hauserat aquam: vocat spiritum architriclinus, & dicit ei, Omnis homo primum bonum vinum ponit, et cum inebriati fuerint, tunc id quod deterius est. Tu autem seruasti bonum vinum usque adhuc. Hoc fecit initium signorum Iesus in Cana Galilæe, & manifestavit gloriam suam, & crediderunt in eum discipuli eius. * 19

CAP. 19.

CAP. 19. Festo Paschali Iesus ex zelo domus Dei eum comedente, eiecit e templo
vendentes & ementes. Et occulit mortem & resurrectionem suam
Iudeis præsificat. Iohan. Cap. 2. *18.

S. Mattheus

S. Marcus.

S. Lucas.

POST hoc descendit Capharnaum ipse & Mater eius, & fratres eius, & Discipuli eius: & ibi maserunt non multis diebus. Et propè erat Pascha Iudeorù, & ascendit Iesus Ierosolymá: & inuénit in Téplo vendentes boues & oves & colúbas, & numularios sedétes. Et cum fecisset quasi flagellù de funiculis, omnes eiecit de Téplo, oves quoq; & boues, & numulariorù effudit, & mēsas subuertit. Et his qui colúbas vendebant, dixit, Auferte ista hinc, & nolite facere domú Patris mei, domú negotiationis. Recordati sunt verò discipuli eius quia scriptum est: Zelus domus tuę comedit me. Respóderunt ergo Iudei, & dixerunt ei, Quod signù ostēdis nobis quia hæc facis? Respódit Iesus, & dixit eis, Soluite Templù hoc, & in tribus diebus excitabo illud. Dixerunt ergo Iudei, Quadraginta & sex annis edificatù est Templum hoc, & tu in tribus diebus excitabis illud? Ille autē dicebat de Téplo corporis sui. Cum ergo resurrexisset à mortuis, recordati sunt discipuli eius, quia hoc dicebat, & crediderunt scripturæ & sermoni què dixit Iesus. Cum autē esset Ierosolymis in Pascha in die festo, multi crediderunt in nomine eius, vidētes signa eius quę faciebat. Ipse autē Iesus nō credebat semetipsum eis, eò quòd ipse nosset omnes, & quia opus ei nō erat vt quis testimoniù perhiberet de homine: ipse enim sciebat quid esset in homine. *20.

D

CAP. 20.

CAP. 20. Colloquium Christi nocturnum cum Nicodemo de regeneratione ex
aqua & Spiritu. Iohā. Cap. 3. * 19.

S. Matthæus.

S. Marcus.

S. Lucas.

ERat aut̄ homo ex Phariseis, Nicodemus nomine, princeps Iudeorum. Hic venit ad Iesum nocte, & dixit ei, Rabbi, scim⁹ quia à Deo venisti magister, nemo enim potest hæc signa facere que tu facis, nisi fuerit Deus cū eo. Respondit Iesus, & dixit ei: Amē, amen dico tibi, nisi quis natus fuit denuo, nō potest videre regnū Dei. Dicit ad eum Nicodemus, Quomodo potest homo nasci, cū sit senex? nūquid potest in ventrem matris sue iterū introire, & nasci? Respondit Iesus, Amen, amē dico tibi, nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu, nō potest introire in Regnum Dei. quod natū est ex carne, caro est: & quod natū est ex Spiritu, spiritus est. nō mireris, quia dixi tibi, oportet vos nasci denuo. Spiritus ubi vult spirat, & vocē eius audis, sed nescis vnde veniat, & quō vadat: sic est omnis qui natus est ex Spiritu. Respondit Nicodemus, & dixit ei, Quomodo possunt hæc fieri? Respondit Iesus, & dixit ei: Tu es Magister in Israël, & hæc ignoras? Amen, amē dico tibi, quia quod scim⁹ loquimur, & quod vidimus testamur, & testimoniū nostrū nō accipitis. Si terrena dixi vobis, & nō creditis: quomodo si dixerō vobis celestia, credetis? Et nemo ascendit in cælum, nisi qui descendit de cælo, Filius hominis qui est in cælo. Et sicut Moyses exaltauit serpentē in deserto: ita exaltari oportet Filiū hominis, vt omnis qui credit in ipsum, nō pereat, sed habeat vitā æternam. Sic enim Deus dilexit mundū, vt Filiū suū vnigenitū daret: vt omnis qui credit

S. Matthæus

S. Marcus.

S. Lucas,

S. Iohannes,

credit in eū, nō pereat, sed habeat vitam æternā. Nō enim misit Deus Filiū suum in mundū, vt iudicet mundū, sed vt saluetur mūdus per ipsum. Qui credit in eū, nō iudicatur qui aut nō credit, iam iudicatus est: quia nō credidit in nomine vnigeniti filij Dei. Hoc est aut iudiciū: quia lux venit in mundū, & dilexerunt homines magis tenebras q̄ lucē: erant enim eorum mala opera. Omnis enim qui malè agit, odit lucē, & nō venit ad lucem, vt non arguantur opera eius. qui aut facit veritatē, venit ad lucem, vt manifestet̄ur opera eius, quia in Deo sunt facta. * 21.

CAP. 21. Iohannes Baptista iterū de Christo testatur ad reprimendam discipulorum suorum amulationem inde ortam, quōd Christus plures baptizaret per discipulos, q̄ Iohannes. Iohan. 3. * 20.

S. Matthæus.

S. Marcus,

S. Lucas,

Post hæc venit Iesus & Discipuli eius in Iudæā terrā, & illic demorabatur cū eis, & baptizabat. Erat aut & Iohānes baptizās in Ænon iuxta Salim: quia aque multe erāt illic, & veniebāt, & baptizabātur. Nondum enim missus fuerat Iohānes in carcerē. Facta est autē quæstio ex discipulis Iohannis cum Iudæis de purificatione. Et venerunt ad Iohannem, & dixerunt ei, Rabbi, qui erat tecum trans Iordanem, cui tu testimonium perhibuisti, ecce hic baptizat, & omnes veniūt ad eum. Respondit Iohannes & dixit, Non potest homo accipere quicquā, nisi fuerit ei datum de cælo. Ipsi vos mihi testimoniū perhibetis, quōd dixerim, Non sum ego Christus: sed quia missus sum

D 2

ante

S. Mattheus. S. Marcus. S. Lucas.

S. Iohannes.

ante illū. Qui habet spōsam, sponsus est; amicus autē sponsi qui stat & audit eum, gaudio gaudet propter vocē spōsi. Hoc ergo gaudiū meum impletū est. Illum oportet crescere, me autem minui. Qui de sursum venit, super omnes est. Qui est de terra, de terra est, & de terra loquitur. Qui de cælo venit, super omnes est. Et quod vidit & audiuit, hoc testatur, & testimonium eius nemo accipit. Qui accepit eius testimonium, signavit quia Deus verax est. Quem enim misit Deus, verba Dei loquitur. nō enim ad mensurā dat Deus spiritū. Pater diligit Filiū, & omnia dedit in manu eius. Qui credit in Filiū, habet vitā æternam: qui autē incredulus est Filio, nō videbit vitam, sed ira Dei manet super eum. *23.

CA P. 22. Iohannes Baptista ab Herode in vincula propterea conijcitur, quod turpem illius incastrū liberè reprehenderet. Matth. 14. *56. Mar. 6. *56. Luc. 3. *13.

S. Mattheus.

Herodes enim tenuit Iohannem, & alligavit eū, & posuit in carcerem propter Herodiadē uxorem fratris sui. Dicebat enim illi Iohānes, Nō licet tibi habere eam. Et volēs illum occidere, timuit populū: quia sicut Prophetam eum habebant. *56.

Iste enim Herodes misit ac tenuit Iohannē, & vinxit eū in carcerē propter Herodiadem uxorem Philippi fratris sui, quia duxerat eā. Dicebat enim Iohānes Herodi, Nō licet tibi habere uxore fratris sui. Herodias autē insidiabatur illi, & volebat occidere eū, nec poterat. Herodes enim metuebat Iohannē, sciēs eū virū iustū & sanctū: & custodiebat eū, & audito eo multa faciebat, & libenter eum audiebat. *56.

S. Iohannes.

Herodes autē terrarcha cū corripetur ab illo de Herodiade uxore fratris sui, & de omnibus malis quæ fecit Herodes, adiecit & hoc super omnia & inclusit Iohannē in carcerem. *14.

C A P. 23. Iohanne in custodiam tradito, Iesus à Iudæa in Galilæam rediens per Samariam colloquitur cum Muliere Samaritana ad fontem Iacobi, quam cum alijs Samaritanis ad creëndū in se prædicatione sua inducit.
 Matth. 4. *15. Mar. 1. *15. Luc. 4. *15. Iohan. 4. *21.

S. Mattheus

S. Marcus

S. Lucas

S. Iohannes

CVM autē audisset Iesus, quod Iohannes traditus esset, secessit in Galilæam, & relicta ciuitate Nazareth, uenit & habitauit in Capernaum maritima, in finibus Zabulon & Nephthali, ut adimpletetur quod dictū est per Isaiā Prophetā, Terra Zabulon & terra Nephthali, via maris trans Iordanē Galilææ gentiū, populus qui sedebat in tenebris,

POST quā autē Iohannes uenit Iesus in Galilæam, prædicans Euangeliū regni Dei, & dicens, Quoniam impletū est tempus, & appropinquauit regnū Dei: poenitemini, & credite Euangeliō. *26.

Et regressus est Iesus in uirtute Spiritus in Galilæam, & fama exijt per uniuersam regionē de illo. Et ipse docebat in Synagogis eorum, & magnificabatur ab omnibus. *54.

VT ergo cognouit Iesus, quia audierūt Pharisei quod Iesus plures discipulos facit, & baptizat, quā Iohannes, (quanquā Iesus non baptizaret sed discipuli eius) reliquit Iudæam, & abiit iterū in Galilæam. Oportebat autē eum transire per Samariam. Venit ergo in ciuitatē Samarię quę dicitur Sichar, iuxta prædiū quod dedit Iacob, Ioseph filio suo. Erat autē ibi fons Iacob. Iesus ergo fatigatus ex itinere, sedebat sic supra fontē. Hora erat quasi sexta. Venit mulier de Samaria haurire aquā. Dicit ei Iesus, Da mihi bibere. Discipuli enim eius abierāt in ciuitatē, ut cibos emerēt. Dicit ergo mulier illa Samaritana: Quomodo tu Iudæus cū sis, bibere à me possis, quę sum mulier Samaritana? nō enim cōiuntur Iudæi Samaritanis. Respondit Iesus, & dixit ei: Si scires donū Dei, & quis est qui dicit tibi, Da mihi bibere: tu forsitan petisses ab eo, & dedisset tibi aquā uiuā. Dicit ei mulier, Domine, neque in quo haurias habes, & puteus altus est: unde habes aquā uiuam? Nūquid tu maior es patre nostro Iacob, qui dedit nobis puteū, & ipse ex eo bibit, & filij eius, & pecora eius? Respondit Iesus, & dixit ei, Omnis qui bibit ex aqua hac, sitiet iterum, qui autē biberit ex aqua quā ego dabo ei, nō sitiet in æternū, sed aqua quā ego dabo ei.

D 3

S. Matthæus

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

vidit lucē
magnā: &
sedentibus
in regione
vmbre mor-
tis, lux orta
est eis. Ex-
inde cœpit
Iesus præ-
dicare, &
dicere, Pœ-
nitentiam
agite: ap-
propinqua-
bit enī re-
gnum cœ-
lorū. * 26.

ei, fiet in eo fons aquæ salientis in vitam
æternam. Dicit ad eū mulier, Domine,
da mihi hanc aquā, vt nō sitiā: neq; ve-
niā huc haurire. Dicit ei Iesus, Vade, vo-
ca virum tuum, & veni huc. Respondit
mulier, & dixit, Nō habeo virum. Dicit
ei Iesus, Bene dixisti, quia nō habeo vi-
rum. quinq; enim viros habuisti, & nūc
quē habes, nō est tuus vir. hoc verē di-
xisti. Dicit ei mulier, Domine, video
quia Propheta es tu. Patres nostri in
monte hoc adorauerunt, & vos dicitis,
quia Ierofolymis est locus vbi adorare
oportet. Dicit ei Iesus, Mulier, crede
mihi, quia veniet hora, quando neq; in
mōte hoc, neq; in Ierofolymis adorabi-
tis Patrem. Vos adoratis quod nescitis:
nos adoram⁹ quod scimus, quia salus ex
Iudeis est. Sed venit hora, & nunc est,
quādo veri adoratores adorabūt Patrē
in spiritu & veritate. Nā & Pater tales
querit, qui adorēt eū. Spiritus est Deus,
& eos qui adorāt eum, in spiritu & ve-
ritate oportet adorare. Dicit ei mulier,
Scio quia Messias venit, q̄ dicitur Chri-
stus: cum ergo venerit, ille nobis annūti-
abit oīa. Dicit ei Iesus, Ego sum qui lo-
quor tecū. Et cōtinuō venerūt discipuli
eius: & mirabātur, quia cū muliere lo-
quebatur. Nemo tamē dixit, Quid que-
ris, aut quid loqueris cum ea? Reliquit
ergo hydriā suā mulier, & abiit in ciui-
tatē, & dicit illis hominibus, Venite, &
videte hominē qui dixit mihi oīa quæ-
cunque feci. nunquid ipse est Christus?
Exierunt ergo de ciuitate, & veniebant
ad eum. Intereā rogabāt eum discipuli,
dicentes,

S. Mattheus. S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

diceres, Rabbi, manduca. Ille autē dixit eis, Ego cibū habeo māducare quē vos nescitis. Dicebāt ergo discipuli adinui-
cem, Nunquid aliquis attulit ei mādu-
care? Dicit eis Iesus, Meus cibus est vt
faciā voluntatem eius qui misit me, vt
perficiā opus eius. Nōne vos dicitis,
quōd adhuc quatuor mēses sunt; & mes-
sis venit? Ecce dico vobis, leuate oculos
vestros, & videte regiones, quia albæ
sunt iā ad messem Et qui metit, merce-
dem accipit, & cōgregat fructū in vitam
æternā: vt & qui seminat, simul gaudeat
& qui metit. In hoc enim est verbū ve-
rum: quia alius est qui seminat, & alius
est qui metit. Ego misi vos metere quod
vos nō laboratis: alij laborauerunt, &
vos in labores eorum introistis. Ex ci-
uitate autē illa multi crediderūt in eum
Samaritanorū, propter verbū mulieris
testimoniū perhibētis, Quia dixit mihi
omnia quæcunque feci. Cū venissent
ergo ad illū Samaritanī, rogauerūt eum
vt ibi maneret. Et mansit ibi duos dies.
Et multō plures crediderūt propter ser-
monem eius. Et mulieri dicebāt, Quia
iam non propter tuā loquelā credimus.
Ipsi enim audiimus, & scimus quia hic
est verē saluator mundi. Post duos au-
tem dies exijt inde: & abiit in Galilæam.
Ipse enim Iesus testimonium perhibuit
quia Propheta in sua patria honorem
non habet. Cū ergo venisset in Ga-
lilæam, exceperunt eum Galilæi, cū
omnia vidissent quæ fecerat Ierosoly-
mis in die festo: & ipsi enim venerant
ad diem festum. *24.

CAP. 24.

CAP. 24. Reguli cuiusdam filius febriliter laborans verbo Christi sanatur. iohann. 4. * 23.

S. Mattheus. S. Marcus. S. Lucas.

Venit ergo iterum in Cana Galilææ, ubi fecit aquam vinum. Et erat quidam Regulus, cuius filius infirmabatur Capharnaum. Hic cum audisset, quia Iesus adveniret à Iudæa in Galilæam, abiit ad eum, & rogabat eum, ut descenderet & sanaret filium eius. incipiebat enim mori. Dixit ergo Iesus ad eum, Nisi signa & prodigia videritis, non creditis. Dicit ad eum Regulus, Domine, descende prius quam moriatur filius meus. Dicit ei Iesus, Vade, filius tuus vivit. Credit homo sermone quem dixit ei Iesus, & ibat. Iam autem eo descendente, serui occurrerunt ei, & nuntiauerunt dicentes, quia filius eius viveret. Interrogabat ergo horam ab eis in qua melius habuerit. Et dixerunt ei, Quia heri hora septima reliquit eum febris. Cognovit ergo pater, quia illa hora erat, in qua dixit ei Iesus, Filius tuus vivit. & credidit ipse & domus eius tota. Hoc iterum secundum signum fecit Iesus, cum venisset à Iudæa in Galilæam. * 36.

CAP. 25. Christus circumit totam Galilæam docens & predicans Euangelium, & morbos omnes atque languores sanans, unde fama nominis eius ubique diffunditur. Matth. Cap. 4. * 15.

S. Mattheus.

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

ET circumibat Iesus totam Galilæam, docens in Synagogis eorum, & predicans Euangelium regni, & sanans omnem languorem & omnem infirmitatem in populo. Et abiit opinio

S. Mattheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
opinio eius in totâ Syriâ. & obtulerunt ei omnes malè habentes, variis lāguoribus & tormētis cōprehensos, & qui dēmonia habebant, & lunaticos, & paralyticos, & curauit eos: & secutæ sunt eū turbæ multæ de Galilæa, & Decapoli, & de Ierosolymis, & de Iudæa, & de trans-Iordanem.* 39.			

CAP. 26. Christus docet populum è nauis Simonis. Capitur magna multitudo pisciū, & piscatores quatuor à Christo è nauibus euocati, statim sequuntur eum. Mat. 4.* 23. Mat. 1.* 23. Luc. 5.* 28.

S. Mattheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
Ambulās autē Iesus iuxta mare Galilææ, vidit duos fratres, Symonem qui vocatur Petrus, & Andream fratrem eius, mittētes rete in mare (erāt enim piscatores) & ait illis: Venite post me: & faciā vos fieri piscatores hominum. At illi continuo	ET præteriens secus Mare Galilææ, vidit Simōnem & Andream fratrem eius, mittētes retia in mare ad Simōnem, (erāt enim piscatores) & dixit eis Iesus, Veni te post me, & faciā vos fieri piscatores hominū. Et protinus relinquitis retibus secuti sunt eū. Et progressus in-	FActum est autem, cū turbæ irruerent in eum, vt audirent verbum Dei, & ipse stabat secus stagnum Genesareth. Et vidit duas naues stātes secus stagnum: piscatores autem descenderant, & lauabant retia. Ascendens autem in vnam nauem quæ erat Simōnis, rogauit eum à terra reducere eum, pusillum. Et sedens, docebat de nauicula turbas. Vt cessauit autem loqui, dixit ad Simōnem, Duc in altum, & laxate rete vestra in capturā. Et respondens Simon, dixit illi, Præceptor, per totam noctem laborantes, nihil cepimus: in verbo autem tuo laxabo rete. Et cū hoc fecissent, concluderunt pisciū multitudinem copiosam, rumpebatur autē rete eorum. Et annuerunt sociis qui erant in alia naui, vt veniret & adiuarēt eos. Et venerunt & impleuerūt ambas nauiculas, ita vt mergerentur. Quod cū videret Simon Petrus, prōcidit ad genua Iesu, dicens, Exi à me, quia homo peccator sum Domine. Stupor enim circumdederat eum, & omnes qui	

E cum

S. <i>Matthæus.</i>	S. <i>Marcus.</i>	S. <i>Lucas.</i>	S. <i>Iohannes.</i>
relictis retibus secuti sunt eū. Et pcedens inde, vidit alios duos fratres, Iacobū Zebedæi & Iohānem fratrem eius in nauī cū Zebedæo patre eorū, reficiētes retia sua: & vocauit eos. Illi autē statim relictis retib. & patre, secuti sūt eū. *25	de pusillum, vidit Iacobum Zebedæi & Iohannem fratrem eius, & ipsos componētes retia in nauī: & statim vocauit illos. Et relicto patre suo Zebedæo in nauī cum mercenarijs, secuti sunt eum. *27.	cū illo erāt, in captu rapiscū quā ceperāt. Similiter autē Iacobū & Iohānem filios Zebedæi, qui erāt socij Simonis. Et ait ad Simonē Iesū, Noli timere: ex hoc iam hoīes eris capiēs. Et subductis ad terrā nauibus, relictis oībus secuti sunt eū. *44.	

CAP. 27. *Obsessus à Dæmone in Synagoga liberatur. Marc. 1. * 26. Luc. 4. * 34.*

S. <i>Matthæus.</i>	S. <i>Marcus.</i>	S. <i>Lucas.</i>	S. <i>Iohannes.</i>
	E T ingrediūtur Capharnaū: & statim sabbathis ingressus in synagogam, docebat eos, Et stupebāt super doctrina eius. erat enī docēs eos quasi potestatem habens, & nō licet scribē. Et erat in synagoga eorū, homo in spiritu immūdo: & exclamauit, dicēs, Quid nobis & tibi Iesu Nazarene, venisti perdere nos? scio qui sis. Sanctus Dei. Et cōminatus est ei Iesus, dicēs, Obmutesce, & exi de hoīe. Et discerpēs eū spiritus immūdos, & exclamās voce magna, exiit ab eo. Et mirati sūt oēs: ita vt cōquiret inter se dicētes: quid nā est hoc? quēnā doctrina hęc noua: quia in potestate etiā spiritibus immundis	E T descēdit in Capharnaū ciuitatē Galilee: ibiq; docebāt illos sabbathis. Et stupebāt in doctrina eius: quia in potestate erat sermo ipsius. Et in synagoga erat homo habens dæmoniū immūdū & exclamauit voce magna, dicēs, Sine, quid nobis & tibi Iesu Nazarene? venisti perdere nos? scio te qui sis, Sanctus Dei. Et increpauit illū Iesus, dicēs, Obmutesce, & exi ab eo. Et cū picisset illū dæmonium in medium, exiit ab illo, nihilq; illum nocuit. Et factus est paruor in omnibus, & colloquebātur ad inuicem, dicentes, Quod est hoc verbum, quia in potestate & virtute imperat immundis	

S. Mathæus	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
	mundis imperat, & obediunt ei? Et processit rumor eius statim in oem regionem Galilææ. * 27.	mundis spiritibus, & exiit. Et divulgabatur fama de illo in omnem locum regionis. * 28.	

CAP. 28. Socrus petri a febre, & alij multi a varijs morborum generibus liberantur. Christus secedit in solitudinem precandi gratia, docet in synagoga Galilææ, & dæmonia eijcit. Mat. 8. * 45. Mar. 1. * 27. Luc. 4. * 27.

S. Mathæus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
ET cū venisset Iesus in domum Petri, vidit socrum eius iacentem & febricitatem & tetigit manum eius, & dimisit eam febris, & surrexit, et ministrabat ei. Vespere autem facto, obtulerunt ei multos dæmonia ha-	ET protinus egredientes de synagoga, venerunt in domū Simonis & Andreæ cum Iacobo & Iohanne. Decūbebat autē socrus Simonis febricitans: & statim dicunt ei de illa. Et accedens eleuauit eā apprehēsa manu eius: & continuo dimisit eam febris, & ministrabat eis. Vespere autem facto cū occidisset sol, afferebant ad eum omnes male habentes & dæmonia habentes: & erat omnis ciuitas congregata ad ianuā. Et curauit multos qui vexabantur varijs languoribus: & dæmonia multa eiiciebat, & nō sinebata loqui quoniā sciebāt eū. Et diluculo valde surgēs egressus abiit in desertū locum: ibiq; orabat. Et profecutus est eū Simō, & qui cum illo erant. Et cū inuenissent eum,	Surgēs autem Iesus de synagoga, introiit in domū Simonis. Socrus autē Simonis tenebatur magnis febribus: & rogauerunt illum pro ea. Et stans super illam imperauit febrī: & dimisit illam. Et continuo surgens, ministrabat illis. Cū autem sol occidisset, omnes qui habebant infirmos varijs languoribus, ducebant illos ad eum. At ille singulis manus imponēs curabat eos. Exhibāt autem dæmonia a multis, clamantia & dicentia, Quia tu es filius Dei. & increpans nō sinebat ea loqui, quia sciebant ipsum esse Christum. Facta autem die, egressus ibat in desertum locum: & turbæ requirebant eum, & venerunt vsque ad ipsum: & detinebant illum ne discederet ab eis. Qui-	

E 2

<i>S. Mattheus.</i> bentes: & eiiciebat spi- ritus verbo: & omnes male habentes cura- uit: vt adimpleretur quod dictum est per Itaiam prophetam di- centem, Ipse infirmita- tes nostras accepit: & ægotationes porta- uit. * 29.	<i>S. Marcus.</i> dixerunt ei: Quia om- nes quærunt te. Et ait illis, Eamus in proxi- mos vicos & ciuita- tes, vt & ibi prædicê: ad hoc enim veni. Et erat prædicans in sy- nagogis eorum, & in omni Galileâ: & dex- monia eiiciens. * 44.	<i>S. Lucas.</i> bus ille ait, Quia & alijs ciuitatibus oportet me euan- gelizare regnum Dei: quia ideo mis- sus sum. Et erat prædicans in syna- gogis Galilææ. * 26.	<i>S. Iohannes.</i>

CAP. 29. Tres reprehenduntur à Christo, quòd non quomodo oportuit, vo-
luerint ipsum sequi. Matth. Cap. 8. * 28. Luc. Cap. 9. * 76.

<i>S. Mattheus.</i> Videns autem Ie- sus turbas multas circum se, iussit ire trans fretum. Et accedens vnus scriba, ait illi, Magister, sequar te, quocunque ieris. Et di- xit ei Iesus, Vulpes fo- ueas habent, & volucres cæli nidos: filius autem hominis non habet vbi caput reclinet. Alius autem de discipulis eius ait illi, Domine, permit- te me primum ire, & se- pelire patrem meum. Ie- sus autem ait illi, Seque- re me, & dimitte mor- tuos sepelire mortuos suos. * 30.	<i>S. Marcus.</i>	<i>S. Lucas.</i> Factum est autem: ambu- lantibus illis in via, dixit quidam ad illum, Sequar te quocumque ieris. Dixit illi Iesus, Vul- pes foueas habent, & vo- lucres cæli nidos: filius autem hominis non habet vbi caput reclinet. Ait autem ad alterum, Sequere me. Ille autem dixit, Domi- ne, permittite mihi primum ire, & sepelire patrem meum. Dixitque ei Iesus, Sine vt mortui sepeliatur mor- tuos suos: tu autem vade, annuntia regnum Dei: Et ait alter, Sequar te Domine, sed permittite mihi primum renuntiare his qui domi- sunt. Ait ad illum Iesus, Ne- mo mittens manum suam ad aratum, & respiciens retrò, aptus est regno Dei. * 83.	<i>S. Iohannes.</i>

CAP. 30.

CAP. 30. Tempestatem in mari ortam Christus verbo sedat.
 Matth. 8. * 29. Mar. 4. * 52. Luc. 8. * 50.

S. Matthæus.
ET ascendente eo in nauiculam, secuti sunt eum discipuli eius: & ecce motus magnus factus est in mari, ita ut nauicula operiretur fluctibus, ipse vero dormiebat. Et accesserunt ad eum, & suscitauerunt eum, dicentes, Domine, salua nos, perimus. Et dicit eis: quid timidi estis modicæ fidei? Tunc surgens imperauit ventis & mari, & facta est tranquillitas magna. Porro homines mirati sunt dicentes, Qualis est hic, quia venti & mare obediunt ei? * 31.

S. Lucas.
ET ait illis in illa die, cum sero esset factum, Transeamus cœtrâ. Et dimittentes turribâ, assumunt eum ita ut erat in naui: & aliarum naues erant cum illo. Et facta est procella magna venti, & fluctus mittebat in nauim, ita ut impleretur nauis. Et erat ipse in puppi super ceruicem dormiens: & excitant eum, & dicunt illi, Magister, nō ad te pertinet quia perimus? Et exurgens comminatus est vento, & dixit mari, Tace, obmutesce. Et cessauit vêtus: & facta est tranquillitas magna. Et ait illis, Quid timidi estis? necdum habetis fidem? Et timuerunt timore magno: & dicebant ad alterutrum, Quis, putas, est iste, quia & vêtus & mare obediunt ei? * 31.

S. Marcus.
Factum est autem in vna dierum: & ipse ascendit in nauiculam, & ait discipuli eius, & ait ad illos, Transfretemus trans stagnum. Et ascenderunt. Et nauigantibus illis obdormiuit: & descendit procella venti in stagnum, & complebantur, & periclitabantur. Accedentes autem suscitauerunt eum, dicentes, Præceptor, perimus. At ille surgens, increpauit ventum & tempestatem aquæ: & cessauit, & facta est tranquillitas. Dixit autem illis, Vbi est fides vestra? Qui timetes, mirati sunt adinuicem, dicentes, Quis, putas, hic est, quia & vêtus & mari imperat, & obediunt ei? * 31.

S. Iohannes.

CAP. 31. Legio d.emoniorū ē duobus hominibus deiecta ingreditur in porcos, eosq; in mare precipites agit. Mat. 8. 30. Mar. 5. 30. Luc. 8. 30.

S. Martheus.

ET cū venisset trans fretum in regionem Gerasenorum, occurrerunt ei duo habentes demonia, de monumentis exeuntes, sæui nimis, ita ut nemo posset transire per viam illam. Et ecce clamauerunt dicentes: quid nobis et tibi Iesu fili Dei? Venisti huc ante tempus torquere nos? Erat autem non longe ab illis grex multorum porcorum pascens. Dæmones autem roga-

S. Marcus.

ET venerunt trans fretum maris in regionem Gerasenorum. Et exeuntes ei de navi, statim occurrunt de monumentis homo in spiritu immundo, qui domicilium habebat in monumentis. & neque catenis iam quisquam poterat eum ligare: quoniam sæpe compedibus & catenis vincitus, dirupisset catenas, & compedes cominuisset. & nemo poterat eum domare, & semper die ac nocte in monumentis & in montibus erat, clamans & concidens se lapidibus. Videns autem Iesum à longe, cucurrit & adorauit eum: & clamans voce magna, dixit, Quid mihi & tibi Iesu fili dei altissimi? adiuro te per Deum ne me torqueas. Dicebat enim illi, Exi spiritus immunde ab homine. Et interrogabat eum, Quod tibi nomen est? Et dicit ei, Legio mihi nomen est: quia multi sumus. Et deprecabatur eum multum, ne se expelleret extra regionem. Erat autem ibi circa montem grex porcorum magnus pascens. Et deprecabatur

S. Lucas.

ET nauigauerunt ad regionem Gerasenorum, quæ est contra Galilæam. Et cū egressus esset ad terram, occurrunt illi vir quidam qui habebat demonium iam temporibus multis, & vestimento non induebatur, neque in domo manebat, sed in monumentis. Is ut vidit Iesum, procidit ante illum: & exclamans voce magna, dixit, Quid mihi & tibi est Iesu fili Dei Altissimi? obsecro te ne me torqueas. Præcipiebat enim spiritui immundo ut exiret ab homine. Multis enim temporibus arripiebat illum, & vinciebat eum catenis, & compedibus custoditus: & ruptis vinculis agebatur à demonio in deserto. Interrogauit autem illum Iesus, dicens, Quod tibi nomen est? At ille dixit, Legio, quia intrauerant demonia multa in eum. Et rogabant illum ne imperaret illis ut in abyssum irent. Erat autem ibi grex porcorum multorum pascens in monte, & rogabant eum

S. Iohannes.

S. Matheus.

bant eum, dicentes, Si eiicis nos, mitte nos in gregē porcorum. Et ait illis, Ite. At illi exeutes abierūt in porcos, et ecce impetu abiit totus grex per præceps in mare; et mortui sunt in aquis. Pastores autē fugerūt; et veniētes in ciuitatem, nuntiauerunt omnia, et de eis qui dæmonia habuerant. Et ecce tota ciuitas exiit obuiā Iesu, et visio eo, rogabāt ut transfret à finibus eorum. * 32.

S. Marcus.

eum spiritus, dicentes, Mitte nos in porcos, ut in eos introcamus. Et cōcessit eis statim Iesus. Et exeutes spiritus immūdi, introierūt in porcos: & magno impetu grex precipitatus est in mare, ad duo millia, & suffocati sunt in mari. Qui autē pascebant eos, fugerunt, et nuntiauerunt in ciuitatem et in agros. Et egressi sunt videre quid esset factum; et veniunt ad Iesum, et vident illū qui à dæmonio vexabatur, sedentem, vestitum et sanæ mentis; et timuerunt. Et narrauerūt illis, qui viderant, qualiter factum esset ei qui dæmonium habuerat, et de porcis. Et rogare cœperunt eum, ut discederet de finibus eorum. Cumque ascenderet nauim, cœpit illum deprecari qui à dæmonio vexatus fuerat, ut esset cum illo, et non dimisit eum, sed ait illi, Vade in domū tuā ad tuos et annuntia illis quanta tibi Dñs fecerit, et misertus sit tuū. Et abiit et cœpit p̄dicare in Decapoli quāta sibi fecisset Iesus; et oēs mirabātur. * 34.

S. Lucas.

eum, ut permitteret eis in illos ingredi. Et permisit illis. Exierunt ergo dæmonia ab homine, et intrauerūt in porcos; et impetu abiit grex per præceps in stagnū, et suffocatus est. Quod ut viderunt factum qui pascebant, fugerunt; & nuntiauerunt in ciuitatem et in villas. Exierunt autē videre quod factum est; et venerūt ad Iesum, et inuenerūt hominem sedentem à quo dæmonia exierant, vestitū, ac sana mente ad pedes eius, et timuerunt. Nuntiauerūt autē illis et qui viderant, quomodo sanus factus esset a legione. Et rogauerunt illum omnis multitudo regionis Gerasenorū, ut discederet ab ipsis; quia magno timore tenebantur. Ipse autem ascendēs nauim, reuersus est. Et rogabat illū vir à quo dæmonia exierant, ut cum eo esset. Dimisit autem eum Iesus, dicens, Redi in domum tuam, et narra quāta tibi fecit Deus. Et abiit per vniuersam ciuitatē, p̄dicās quanta illi fecisset Iesus. * 34.

S. Iohannes.

E 4 CAP

C A P. 32. Paralyticus per regulas demissus sanatur. Matth. Cap. 9. * 32.
Mar. Cap. 2. * 44. Luc. Cap. 5. * 44.

S. Matheus.

ET ascen-
dens in
nauculā,
transfreta-
uit, & venit
in ciuitatē
suā. Etece
offerebātei
paralyticū
iacētem in
lecto. Et vi-
dens Iesus
fidē illorū,
dixit para-
lytico, Cō-
fide fili, re-
mittuntur,
tibi pecca-
ta tua. Et
ecce quidā
de scribis
dixerūt in-
tra se, Hic
blasphemā-
mat. Et cū
vidisset Ie-
sus cogita-
tiones eorū,
dixit, Ut
quid cogita-
tismala in
cordibus
vestris?

S. Marcus.

ET iterum intrauit Ca-
pharnaū post dies, &
auditum est quōd in do-
mo esset, & conuenerūt
multi, ita vt non caperet
neque ad ianuam, & lo-
quebatur eis verbum.
Et venerunt ad eum fe-
rentes paralyticum, qui
à quatuor portabatur.
Et cū non possent of-
ferre eum illi præ turba,
nudauerunt tectum vbi
erat. & patefaciētes sub-
miserunt grabatū in quo
paralyticus iacebat. Cū
autem vidisset Iesus fidē
illorum, ait paralytico,
Fili, dimittuntur tibi pec-
cata tua. Erant autem il-
lic quidam de Scribis fe-
dentes & cogitantes in
cordibus suis, Quid hic
sic loquitur? blasphemā-
mat. Quis potest dimittere
peccata, nisi solus Deus?
Quo statim cognito Ie-
sus spiritu suo quia sic co-
gitarent intra se, dicit il-
lis, Quid ista cogitatis in
cordibus vestris? Quid
est facilius, dicere paraly-
tico, Dimittuntur tibi

S. Lucas.

ET factum est in vna
dierum, & ipse sede-
bat docens. Et erant Pha-
risæi sedētes & legis do-
ctores qui venerāt ex om-
ni castello Galilææ, & Iu-
dææ, & Ierusalem: & vir-
tus Domini erat ad sanā-
dum eos. Et ecce viri por-
tantes in lecto hominem
qui erat paralyticus: &
querēbant eum inferre,
& ponere ante eum. Et
non inueniētes qua par-
te illum inferret præ tur-
ba, ascenderunt suprate-
ctū, & per regulas sum-
miserunt eum cum lecto
in medium, ante Iesum.
Quorum fidem vt vidit,
dixit, Homo, remittun-
tur tibi peccata tua. Et
cœperunt cogitare Scri-
bæ & Pharisei, dicentes,
Quis est hic qui loquitur
blasphemias? quis potest
dimittere peccata, nisi so-
lus Deus? Vt cognouit
autē Iesus cogitationes
eorum, respondēs, dixit
ad illos, Quid cogitatis
in cordibus vestris? Quid
est facilius dicere, Dimit-
tuntur

S. Iohannes.

S. Mattheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes
Quid est facilius, dicere, Dimittuntur tibi peccata: an dicere, Surge & ambula? Vt autem sciatis, quia filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata: tunc ait paralytico, Surge, tolle lectum tuum, & vade in domum tuam. Et surrexit, & abiit in domum suam. Videntes autem turbæ, timuerunt, & glorificauerunt Deum, qui dedit potestatem talem hominibus. *33.	peccata: an dicere, Surge, tolle grabatū tuum & ambula? Vt autem sciatis quia filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata: (ait paralytico) tibi dico, Surge, tolle grabatū tuum, & vade in domum tuam. Et statim surrexit ille: & sublato grabato abiit corā omnibus, ita vt mirarentur omnes, & honorificaret Deum, dicentes, Quia nunquā sic vidimus. *33.	tūtur tibi peccata: an dicere, Surge & ambula? Vt autem sciatis quia filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata: (ait paralytico) Tibi dico, surge, tolle lectū tuū, & vade in domū tuā. Et confestim cōfurgēs corā illis tulit i quo iacebat: & abiit in domū suam, magnificans Deū. Et stupor apprehendit oēs: & magnificabāt Deū Et repleti sūt timore, dicētes, Quia vidimus mirabilia hodie. *33.	

C A P. 33. Mattheum vocat Christus, rationemq; reddat Pharisæis & Iohannis Baptistæ discipulis, cur ipse cum peccatoribus cibum capiat, & discipuli ipsius non ieiuent. Math. 9. * 32. Marc. 2. * 32. Luc. 5. * 32.

S. Mattheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
ET cū trāsiret inde Iesus, vidit hominē sedētem in telonio, Matthæū nomine. Et ait illi, Sequere me. Et surgēs, secutus est eū. Et factū est: discum	E T egressus est rursus ad mare: omnique turba veniebat ad eū, & docebat eos. Et cū præteriret, vidit Leui Alphæi studentem ad telonium: & ait illi, Sequere me. Et surgēs secutus est eū. Et factū est: cū accūberet in domo illius, multi publicani & peccatores simul discūbebāt cū Iesu & discipulis eius. erant enim	ET post hęc exiit, & vidit publicanum nomine Leui, sedētem ad Teloniū, & ait illi, Sequere me. Et relictis omnibus, surgēs secutus est eum, & fecit ei conuiuium magnum. Et Leui in domo sua: & erat turba multa publicanorū, & aliorū qui cum illis erāt discūbentes, Et murmurabāt Pharisei & Scribæ eorū, dicētes ad	F Disci-

S. Matthæus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
bête eo in domo, ecce multi publicani & peccatores veniêtes discumbebât cum Iesu & discipulis eius. Et videntes Pharisei dicebant discipulis eius, Quare cum publicanis & peccatoribus manducat Magister vester? At Iesus audiens, ait, Non est opus valentibus medicus, sed malè habentibus. Euntes autem discite quid est, Misericordiâ volo, & nō sacrificium. Nō enim veni vocare iustos, sed peccatores. Tunc accesserunt ad eum discipuli Iohânis, dicentes, Quare nos & Pharisei ieiunam⁹ frequenter: discipuli autem tui non ieiunant? Et ait illis Iesus, Nunquid possunt filij spōsi lugere, q̄ diu cum illis est sponsus? Venient autem dies, cū auferetur ab eis spōsus: & tunc ieiunabunt. Nemo autem immittit commissurâ pāni rudis in vestimen-	multi qui & sequebatur eum. Et scribæ et Pharisei videntes quod manducaret cum publicanis & peccatoribus, dicebāt discipulis eius, Quare cū publicanis & peccatoribus manducat & bibit magister vester? Hoc audito Iesus ait illis, Nō necesse habent sani, medico: sed qui malè habent. non enim veni vocare iustos, sed peccatores. Et erāt discipuli Iohânis & Pharisei ieiunantes: & veniunt, & dicunt illi, Quare discipuli Iohânis & Phariseorum ieiunāt: tui autē discipuli nō ieiunāt? Et ait illis Iesus, Nunquid possunt filij nuptiarum, quā diu spōsus cū illis est ieiunare? Quāto tempore habent secū spōsum, nō possunt ieiunare. Venient autem dies, cum auferetur ab eis spōsus: & tunc ieiunabūt in illis diebus. Nemo assumentum pāni rudis assuit vestimento veteri: alioquin	discipulos eius, Quare cum publicanis & peccatoribus manducatis & bibitis? Et respondens Iesus, dixit ad illos, Non egent qui sani sunt, medico, sed qui malè habent. Nō veni vocare iustos, sed peccatores ad pœnitentiam. At illi dixerunt ad eum, Quare discipuli Iohânis ieiunāt frequenter, & obsecrationes faciunt, similiter & Phariseorum: tui autem edunt & bibunt? Quibus ipse ait, Nunquid potestis filios sponsi, dum cum illis est sponsus, facere ieiunare? Venient autem dies: & cū ablat⁹ fuerit ab illis sponsus, tunc ieiunabunt in illis diebus. Dicebat autem & similitudinem ad illos, Quia nemo commissuram à nouo vestimento immittit in vestimentum vetus: alioquin & nouum rumpit, & veteri nō cōuenit cōmissura à nouo. Et nemo mittit vinum nouum in	

S. Mattheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
mentum vetus, tollit enim plenitudinē ei⁹ à vestimento: & peior scissura fit. Neq; mittunt vinum nouū in vtres veteres. alioquin rumpuntur vtres, & vinū effunditur, & vtres pereunt. Sed vinum nouum in vtres nouos mittunt: & ambo cōseruantur.* 34.	lioquin aufert supplementum nouum à veteri, & maior scissura fit. Et nemo mittit vinum nouum in vtres veteres: alioquin dirumpit vinū vtres, & vinum effundetur, & vtres peribunt, sed vinum nouum in vtres nouos mitti debet.* 37.	vtres veteres: alioquin rumpet vinum nouum vtres, & ipsum effundetur, & vtres peribunt, sed vinum nouum in vtres nouos mittendū est: & vtraque cōseruantur. Et nemo bibens vetus, statim vult nouum, dicit enim, Vetus melius est.* 37.	

C A P. 34. *Filia Iairi principis synagogæ excitatur, & mulier à fluxu sanguinis liberatur. Matth. 9.* 32. Mar. 5.* 31. Luc. 8.* 31.*

S. Mattheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
H Ec illo loquēte ad eos, ecce princeps vnus accessit, & adorabat eum, dicens, Domine filia mea modo defuncta est: sed veni, impone manū tuā super eā, & viuēt. Et surgens leuus, sequebatur eum, & discipulus.	E T cū trāscēdisset Ies⁹ in naui rursū trās fretum, cōuenit turba multa ad eū, & erat circa mare. Et venit quidā de archisynagogis nomine Iairus: & vidēs eū, prostratus pedes eius, & deprecabatur eum multum, dicens, Quoniā filia mea in extremis est, Veni, impone manū super eā, vt salua sit & viuāt. Et abiit cū illo, & sequebatur eū turba multa, & cōprimebāt eū. Et mulier quę erat in pfluuiō sanguinis annis duodecim, & fuerat multa ppressa à cōpluribus medicis, & erogauerat oīa sua, nec quicquā profecerat, sed magis deterius habebat: cū audisset de Iesu, venit in turba retrō, &	F Actum est autē, cū rediisset Iesus, excepit illum turba. erant autem omnes expectātes eum. Et ecce venit vir cui nomen Iairus, & ipse prostratus ad pedes Iesu, rogāns eum vt intraret in domū eius, quia vnica filia erat ei fere annorum duodecim, & hęc moriebatur. Et contigit, dum iret, à turbis comprimebatur. Et mulier quędam erat in fluxu sanguinis ab annis duodecim, quę in medicos erogauerat omnem substantiam suam, nec ab vilo potuit curari: accessit retrō, & tetigit fimbriam vestimenti eius: & confestim stetit fluxus	

S. Matthæus.

& discipu-
li eius.Et ecce mu-
lier, quæ
sanguinis
fluxum pa-
tiebatur
duodecim
annis, acce-
sit retrò, &
tetigit fim-
briam vesti-
menti eius.Dicebat e-
nim intrase, Si tetige-
ro tantum

quæ hoc fecerat. Mulier

vestimentum verò timens & tremens, sci-
ens quod factum esset in se-
ro. At Ie-

sus conuer-

sus & vi-

dens eam,

dixit, Cõfi-

de filia, si-

des tua te

saluam fe-

cit. Et salua

facta est mu-

lier ex illa

hora. Et dicebatur, ait archisy-
nagogus, Noli timere: tantum-
modo crede. Et non admisi-
t Petrum & Iacobum & Iohan-
nem fratrem Iacobi. Et ve-
niunt in domum archisy-
nagogi, & videt tumultum, et
flentes, & eiulantes multum.

S. Marcus.

tetigit vestimentum eius. dice-
bat enim. Quia si vel vesti-
mentum eius tetigero, salua
ero. Et confestim liccatus est
fons sanguinis eius: &
cessit corpore quia sanata
esset à plaga. Et statim
Iesus in semetipso cogno-
vit virtutem quæ exierat
de illo, conuersus ad tur-
bam, aiebat, Quis tetigit ve-
stimenta mea? Et dicebat
ei discipuli sui, Videtur
tibi comprimere te, & dicis,
Quis me tetigit? Et cir-
cumspiciebat videre eamquæ hoc fecerat. Mulier
vestimentum verò timens & tremens, sci-
ens quod factum esset in se-
ro. At Ie-

sus conuer-

sus & vi-

dens eam,

dixit, Cõfi-

de in pace, & esto sana à

plaga tua. Adhuc eo lo-

quente veniunt ad archisy-
nagogum, dicentes, Quia fi-

lia tua mortua est: quid

vult vexare magistrum? Ie-

sus autem audito verbo quod
dicebatur, ait archisy-
nagogus, Noli timere: tantum-
modo crede. Et non admisi-
t Petrum & Iacobum & Iohan-
nem fratrem Iacobi. Et ve-
niunt in domum archisy-
nagogi, & videt tumultum, et
flentes, & eiulantes multum.

S. Lucas.

sanguinis eius. Et ait Ie-
sus, Quis est qui me teti-
git? Negantibus autem
omnibus dixit Petrus, et
qui cum illo erant, Præ-
cepit, turbæ te compri-
munt & affligunt, et di-
cis, Quis me tetigit? Et
dixit Iesus, Tetigit me a-
liquis. nam ego novi vir-
tutem de me exiisse.Videns autem mulier,
quia non latuit, tremens
venit, & præcudit ante pe-
des eius: & ob quam cau-
sam tetigerit eum, indica-
uit coram omni populo:
& quemadmodum con-
festim sanata sit. At ipse
dixit ei, Filia, fides tua sal-
uam te fecit: vade in pa-
ce. Adhuc illo loquente,venit quidam ad princi-
pem synagogæ, dicens ei,

Quia mortua est filia tua

noli vexare illum. Iesus

autem audito hoc verbo

respondit patri puellæ,

Noli timere: crede tan-
tum, & salua erit. Et

cum venisset domum, non

permisit intrare secum

quoniam, nisi Petrum,

& Iacobum, & Iohan-
nem, & patrem & ma-
trem puellæ. Flebant au-
tem omnes, & plange-
bant illam. At ille dixit,
Nolite

S. Iohannes.

S. Matheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
multuâtem dicebat, Re cedite: non est enim mortua puella, sed dormit. Et deridebant eum. Et cum eiecta esset turba intrauit: & tenuit manum eius. Et surrexit puella. Et exiit fama hæc in vniuersam terrâ illâ.* 35.	Et ingressus, ait illis, Quid turbamini & ploratis? puella nō est mortua sed dormit. Et irridebāt eū. Ipse verò eiectis oib⁹ assumit patrē et matrem puellę, & qui secūerāt, et ingrediūtur vbi puella erat iacēs. Et tens manū puellę, ait illi, Talitha cumi, qđ est interpretatū, Puella (tibi dico) surge, et cōfessū surrexit puella: & ambulabat. erat autē annorū duodecī, & obstupuerunt stupore magno. Et præcepit illis vehementer, vt nemo id sciret: & dixit dari illi manducare.* 54.	Nolite flere, non est mortua puella, sed dormit. Et deridebant eum, scientes quod mortua esset. Ipse autem tenens manum eius clamauit, dicens, Puella surge. Et reuersus est spiritus eius, & surrexit continuo. Et iussit illi dare manducare. Et stupuerunt parentes eius, quibus præcepit, ne alicui dicerent quod factum erat.* 55.	

CAP. 35. Duobus cæcis visus restituitur, & ex alio demoniū mutū eijcitur, Mat. 9. 34.

S. Matheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
ET transeunte inde Iesu, secuti sunt eū duo cæci clamâtes & dicētes, Misere nostri, fili Dauid. Cum autē venisset domū, accesserūt ad eū cæci. Et dicit eis Iesus, Creditis qđ hoc possū facere vobis? Dicūt ei, Vtiq; Dñe. Tūc tetigit oculos eorū, dicēs, Secundū fidē vestrā fiat vobis. Et apti sunt oculi eorū, & cōminatus est illis Iesus, dicēs, Videte ne quis sciat. Illi autē exeūtes, diffamauerūt eū in tota terra illa. Egressis autē illis, ecce obfulerūt ei hoīem mutū, demoniū habētē. Et eiecto demonio, locut⁹ est mutus, & mirat⁹ sunt turbe, dicētes, Nunq̄ apparuit sic in Israel. Pharisei autē dicebat, in principio demoniorū eiecit demones.* 55.			

CAP.

F 3